

Н.А. Сіцінський // Електронне фахове видання «Державне управління та розвиток» // режим доступу : <http://www.oly. nauka.com.ua/>. - 2015. - № 1. - С. 217-220.

2. Цимбалістий Т.О. Державний кордон України : конституційно - правовий статус : навчальний посібник / Т.О.

3. Про державний кордон України : Закон України від 4 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 2. - Ст. 5.

Бондаренко А.Ю., здобувач Київського університету туризму, економіки і права

Проблеми правового регулювання міграційних процесів в Україні

З моменту проголошення незалежності Україна активно включилась до процесів міграції, ввійшла до міжнародної системи обміну робочої сили на світовому ринку праці. Міграційні процеси відбуваються за нових географічних, правових та економічних умов, які викликані реформами, змінами у політичному, соціальному та економічному середовищі. Спрямованість української політики і курс на європейську інтеграцію обумовлюють зміни у зовнішніх міграційних процесах, посилюють міграційну активність населення країни. Незбалансованість вітчизняного ринку праці, низький рівень доходів, загального добробуту, якості життя населення, зневіра у покращання соціально-економічної ситуації посилюють бажання українських громадян мігрувати за кордон з метою працевлаштування. Це актуалізує завдання розробки ефективних інструментів регулювання міграційних процесів та удосконалення державної міграційної політики.

Існуючий рівень правового статусу мігрантів в Україні далеко не в повній мірі відповідає міжнародному досвіду і сучасному змісту міграційних правовідносин, а його недостатня неврегульованість іноді сприяє появі та поширенню такого явища як незаконна міграція, яка справляє деструктивний вплив на політичне, соціальне та духовно-культурне життя, що може мати негативні наслідки для безпеки й стабільності країни. До того ж не існує комплексного механізму юридичної відповідальності за сприяння незаконній міграції.

Захист державних інтересів потребує забезпечення системою правових, організаційних та фінансових заходів. Державно-правовий вплив на міграційні процеси в Україні все ще є недосконалим. Сьогодні управління міграцією здійснюють більше десяти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України. Водночас відсутня належна координація їх діяльності, чітко не визначена сфера їх впливу та відповідальності.

Аналізуючи міграцію як соціальний феномен, слід зазначити, що в результаті значних геополітичних змін на просторах колишнього Радянського Союзу, економічної кризи, Україна опинилася віч-на-віч із масовими

переміщеннями населення, які умовно можна поділити на дві групи. До першої належать ті, що беруть своє походження в минулому і є наслідком або продовженням міграційних процесів радянського періоду - зокрема, повернення репресованих і депортованих народів на історичну Батьківщину. Друга група складається з тих компонентів, які притаманні сучасним процесам - біженці, виїзд населення у більш розвинуті та багаті країни, в першу чергу висококваліфікованих спеціалістів ("відплив умів"), транзитна, незаконна міграція, приїзд іноземців в Україну на тимчасове або постійне проживання.

Якщо процеси міграції не регулювати за допомогою правового механізму, то це не зупинить її, а тільки сприятиме хаотичному характеру. В цьому сенсі відзначається цінність статті 92 Конституції України, де закріплена норма впорядкування найбільш важливих суспільних відносин, в тому числі міграційних процесів, виключно законами України. А пункт 8 частини другої статті 92 Конституції України вводить поняття міграційного режиму, відмінного від загального, але у вільних та інших спеціальних зонах.

Сучасні визначення міграції відносяться до останнього десятиліття, хоча активне дослідження процесу міграції розпочалося приблизно в другій половині 60-х - середині 70-х рр. - в цей час сформульовано велику кількість визначень терміну «міграція» та зроблено спроби його класифікації. Міграцію почали називати територіальним, географічним, просторовим та політичним явищем.

У науковій літературі існують різні підходи до виділення типів міграції. Залежно від того, який критерій покладено в основу типізації, маємо відповідні схеми диференцій міграційних переміщень. Оскільки, найважливішою, якісно визначеною територіальною одиницею, основним цілісним об'єктом міграційних досліджень виступає національна держава, першочергове значення при класифікації міграцій набуває виділення стосовно будь-якої країни зовнішніх та внутрішніх міграційних переміщень [1].

У контексті нашого дослідження вважаємо за доцільне, наголосити на проблемі внутрішньої міграції, яка досить гостро постала внаслідок російської агресії в Криму та подій на Сході України. Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» передбачено, що внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, який постійно проживає на території України, якого змусили або який самостійно покинув своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Автором дослідження робиться висновок, що оскільки міграційні питання перебувають у «віданні» основних галузей публічного права таких, як конституційне і адміністративне право, то правове регулювання міграції за допомогою конституційного права, є необхідною умовою й засобом реалізації Конституції України. Адміністративне ж право справляє організуючий вплив на міграційні процеси, потреби функціонування і розвитку яких вимагають певного втручання держави за допомогою відповідних правових важелів [2].

Необхідно також приділити увагу юридичним інститутам міграційного законодавства. Визначення взаємовідносин цих юридичних інститутів, конкретизація багатьох в чому їх дія є певною методологічною основою розвитку і вдосконалення міграційного законодавства. Це, зокрема, призведе до появи нового правового напрямку наукових досліджень. Водночас, нині в Україні є нагальна проблема щодо систематизації міграційного законодавства шляхом розробки і прийняття Міграційного кодексу України, що розглядається як один із засобів забезпечення реалізації основоположного принципу Конституції України - визнання людини, її прав і свобод найвищою соціальною цінністю.

Список використаних джерел

1. Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри. (Понятійний апарат, концептуальні підходи, теорія практика): енциклопедія / упоряд. Ю.І. Римаренко, за ред. Ю. Римаренка. - К.: Довіра, 1998. - 912 с.
2. Юридична енциклопедія. В 6 т. Т 3. / Ред. кол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) [та ін.]. К.: «Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана», 2001. - С. 641.